

Kupujte VOJNE BONDE!
Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio
Oglasi v tem listu so uspešni

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

Kupujte VOJNE BONDE!
The Oldest Slovene Daily in Ohio
Best Advertising Medium

VOLUME XXVI.—LETO XXVI.

CLEVELAND, OHIO, MONDAY (PONDELJEK), JUNE 7, 1943.

ŠTEVILKA (NUMBER) 131

EKSPLOZIJA DVEH LADIJ; 84 MOŽ POSADKE MRTVIH

Razstrelba je nastala ob koliziji tankerja in tovornega parnika, natrpanega z municijo.

GROZNI PRIZORI NA GOREČEM MORJU

NORFOLK, Va., 6. junija. — Ob vzhodni obali Zedinjenih držav sta kolidirala dva ameriška tovorna parnika, in sicer en tanker in en z municijo natrpan parnik, radi česar je nastala silna eksplozija, v kateri je izgubilo življenje 84 ljudi izmed 151, ki so se nahajali na krovu parnikov.

KERMIT ROOSEVELT UMRL

WASHINGTON, 5. junija. — Kermit Roosevelt, drugi sin pokojnega predsednika Theodore Roosevelta, je umrl včeraj v Alaski, kjer je bil v armadi kot major. Državni department ne objavlja nobenih podrobnosti o njegovi smrti.

Kermit Roosevelt, 53 let stari raziskovalec, avtor in vojak, je bil brat Quentina Roosevelta, ameriškega letalca, ki je padel v prvi svetovni vojni v Franciji.

BOJI V OKOLICI ZAGREBA

BERN, 27. maja. — Hrvaški partizani so začeli uspešne operacije na ozemlju južno in južnovzhodno od Zagreba. V bližini mesteca Velike Gorice so partizani popolnoma potolkli oddelek sovražne pehote, zajeli 40 ujetnikov in precej plena.

Na meji med Hrvaško in Slovenijo pa so partizani uspešno napadli italijansko posadko v kraju Vinica. Potolkli so vso posadko do zadnjega moža in ubili tudi komandanta.

STRELJANJA V ZAGREBU

Sovjetska agentura Tass prinaša vest iz Zagreba, da je tamšnje vojaško sodišče obsodilo na smrt 7 oseb, med njimi tudi eno ženo, zaradi propagande proti fašizmu in oskrbovanju partizanskih sil z orožjem in zdravilnimi potrebščinami.

Kupujte vojne bonde in vojno-varčevalne znamke, da bo čimprej poraženo osiše in vse, kar ono predstavlja!

GIRAUD PLAČUJE V GOTOVINI

WASHINGTON, 2. junija. — General Henri Giraud, francoski poveljnik v Severni Afriki, je poslal ameriški vladi \$10,000,000 za lend-lease dobave, katero pošilja Amerika v francosko kolonialno Afriko.

Velike vojne operacije jugoslovanskih partizanov proti Nemcem in Lahom

Bitkah je bilo pobitih stotine sovražnikov. — Napad na vlak med Metliko in Karlovcem. — Slovenci razdirajo železniško progo in pobijajo Italijane.

MOSKVA, 3. junija. — Rdeča zvezda, glasilo sovjetske armade, poroča, da se je razvilo jugoslovansko osvobodilno gibanje v velike proporcije in da so jugoslovanski partizani v 40 sovražnih divizij.

Q prav tako ugodnih uspehih poročajo iz Like in jugozapadni Hrvatski, kjer je bila tudi ustavljena ofenziva osišeča.

Napad na vlak Slovenski partizani pa operirajo ob železniški progi, ki teče v Italijo. Radio Svobodna Jugoslavija poroča o mnogih uspehah v Sloveniji ter citira slučaj, ko so partizani pobili z ognjem strojnje 20 italijanskih in njem strojnje 20 italijanskih vojakov na vojaškem vlakcu med Metliko in Karlovcem.

Ko je privozil vlak v Metliko, pa je bilo ugotovljeno, da je bilo ubitih nadaljnjih petdeset mož, več sto pa ranjenih.

Slovenski partizani razdirajo progo Četrta slovenska partizanska brigada tudi uničuje miljo za miljo železniške proge in dne 19. maja so slovenski partizani ubili na tej progi 15 Italijanov, 30 pa jih ranili.

Dne 21. maja so slovenski partizani uničili večjo skupino Mihajlovičevih tako zvanih "belo-gardistov."

BERN, Švica, 3. junija. — Radio Svobodna Jugoslavija poroča, da so jugoslovanske partizanske čete uspešno zajele na ofenzive osišeča ter da so dne 27. maja v bližini Foče ubile v več spopadih 600 vojakov osišeča.

300 sovražnikov pobitih

Nikišič-Javorak odseku se partizanskim odredom posreduje, prikrasti se sovražniku za kar so partizani pobili 300 vojakov osišeča ter zajeli velik vojni plen.

Kitajski predsednik Lin Sen

Castiljni mož z brado je predsednik kitajske republike Lin Sen, poleg njega pa sta generalissimo Ciangkašek in general Čang Ču-Čung.

OPA odredil nižane cene za meso

Cena mesu bo znižana za povprečno 3 cente pri funtu, v državi Ohio pa skoro za 6.

Vsotobota večer je odredil Urad za administracijo cen redukcijo mesa, ki bo znašala povprečno po 3 cente pri funtu, in sicer za vso deželo. V državi Ohio pa bo meso reducirano skoro za 6 centov pri funtu.

Redukcija mesa bo stopila v veljavo dne 21. junija po vseh mesnicah in trgovinah, kjer se prodaja meso na drobno. Izvzeta pa bo pri tem reduciranju tako zvana kurirana in procesirana svinjina.

Cena mesa v državi Ohio bo po 21. juniju sledeča: Round steak, bone in, vrsta A, prej 47c funt, po novi ceni 42c. Rib roast, vrsta A, prej 42c, zdaj 36c funt. — Chuck roast, bone in, vrsta A, prej 33c, zdaj 29c funt. Hamburger, prej 32c, zdaj 28c. Pork chops sredni odrezki, prej 42c, zdaj 37c. Lamb loin chops, vrsta A, prej 65c, zdaj 59c. Telečji kotleti, vrsta A, prej 51c, zdaj 45c. Narezana slanina (bacon), vrsta A, prej 47c, zdaj 41 centov.

Urad za administracijo cen je tudi izjavil, da se bo pocenilo tudi surovo maslo za 10 odstotkov.

VESTI IZ SLOVENIJE

Pred dnevi smo objavili vest, ki nam je bila poslana iz Jugoslovanskega informacijskega urada v New Yorku in katera je javljala, da je bil dne 21. decembra 1942 obnovljen poštini obrat v 69 mestih in krajih v Sloveniji, kateri kraji so bili v oblasti partizanov ali pa je pretla nevarnost, da pridejo vsak čas v njihovo oblast. Ta vest sama po sebi pobija vse laži tukajšnjih nasprotnikov teh svobodoborcev, ki hočejo omalovažiti njihovo borbo proti okupatorjem.

Zadušnica

V torek zjutraj ob osmih, dne 8. junija, se bo brala v cerkvi sv. Vida maša zadušnica za pokojnim Lovrencem Petkovškom.

"Divja stavka" uslužbencev po ulične železnice

Spor je nastal zaradi nekaterih delavcev, ki popravljajo vozove, ker so zahtevali plačo in pol.

St. Clairske "barns" ali postaje, kjer se stekajo vozovi po ulične železnice, so bile včeraj zjutraj ob 2:30 natrpane z vozovi, ki so prenehali s prometom, nakar je stopil Thomas P. Meaney, predsednik unije uslužbencev, v telefonsko zvezo z županom Lauschetom, ki se je ob tej zgodnji jutranji uri še vedno nahajal v svojem uradu v mestni hiši.

Meaney se je pritoževal županu nad Walter McCarterjem, generalnim managerjem tranzitnega sistema, ker so z njim nezadovoljni nekateri uslužbenci, ki so zastavkali v soboto zjutraj.

Ob 2:30 zjutraj so prišli k "barns" Meaney in nekateri piketi, nakar je bilo vozovom oziroma motornomanom dovoljeno, da odpeljejo iz postaj.

Prvi znak nasilja je bilo zaiznamovati ob 3:55 zjutraj, ko so na Lee Rd. skočili neki možje, in sicer pet po številu, iz nekoga avtomobila ter zazročili vozniku avtobusa, da mu bodo povrnilo vozilo, če odpelje z busom.

Piketi so zagrozili tudi drugim voznikom in motornomanom, češ, da ne smejo voziti avtobusov in vozov po ulične železnice. Zmeda je zopet nastala, ker je pet uslužbencev zahtevalo plačo za čas in pol po svojem delu, kakor tudi plačo in pol za vse delo ob nedeljah in praznikih. Uslužbencem pa je bilo rečeno, da so bile take zahteve že prej odklonjene in da če se ne prijavijo za delo, se jih bo smatralo, da so pustili delo.

Danes zjutraj je bilo sporočeno, da so homatije končane in da je ves promet tranzitnega sistema zopet vzpostavljen.

ITALIJANSKI DEKRETI V ANEKTIRANEM OZEMLJU

V svoji številki z dne 15. aprila poroča italijanski časopis Stampa, da je komite italijanskega senata za notranje zadeve za aklamacijo sprejel "načrt novega zakona o administraciji dalmatinskega teritorija, ki je postalo integralni del kraljevine Italije; podoben zakon je bil sprejet glede ureditve takozvane "provincie Ljubljane."

ZAPUŠČENA LETALA OSIŠČA

Zavezniški glavni stan v Afriki, 3. junija. — Danes je bilo naznanjeno, da so našli zavezniški izza poraza osišeča v Afriki v Tunisu, Bizerti in na Rtu Bon 558 osišečnih letal, ki so jih zapustili njihovi pilotje. Od teh letal je bilo 433 nemških, 125 pa italijanskih.

Nekatera teh letal so bila v najboljšem stanju, dočim so bila druga pokvarjena.

ZAMORSKI LETALCI V AFRIKI

Zavezniški glavni stan v Severni Afriki, 3. junija. — Danes je bilo uradno naznanjeno, da je dospela v Afriko skupina zamorskih letalcev iz Amerike, ki bodo stopili v akcijo proti Italiji. Ti ameriški zamorski letalci so izvežbani v zadnjih letalskih bojnih taktikah.

AMERIŠKI BOMBNIKI SO NAPADLI LUKO SPEZIJO

V Speziji so bombardirali najtežje italijanske oklopnice. — Sijajni letalski uspehi Rusov.

AKCIJA ANGLEŠKIH PODMORNIC V SREDOZEMLJU

V soboto so ameriške letelce trdnjave napadle osrče italijanske pomorske obrambe, ki so bombardirale vojno pristanišče Spezijo, kjer so poškodovale tri najtežje italijanske bojne ladje, eno težko križarko in eno trgovsko ladjo.

Silen udarec italijanski mornarici

To je bil najhujši ameriški letalski udarec na italijansko mornarico izza dne 10. aprila, ko je priletelo nad La Maddalena pristanišče v Sardiniji nad 100 težkih ameriških bombnikov, ki so pogreznili 10,000-tonsko italijansko križarko Trieste, dočim so drugo križarko, Gorizia, težko poškodovali.

Bojne ladje, ki so bile napadene v soboto, so 35,000-tonske oklopnice, katerih dolžina znaša 775 čevljev.

Ladje izgubljene za Italijo

Vse tri ladje so bile zadete s težkimi bombami in letalci so mnenja, ako se niso pogreznile, bo vzelo popravilo toliko mesecev časa, da Italiji sploh ne bodo mogle več koristiti, ker do tedaj bo Italija že na en ali drug način iz vojne.

Drugi ameriški bombniki pa so bombardirali Pantellerijo in kraje v Siciliji in Sardiniji.

Pogreznitev šestih laških ladij

LONDON, 6. junija. — Angleška admiraliteta naznanja, da so angleške podmornice pogreznile v vódovju okoli Monte Carla, Korzike in Sardinije šest sovražnih ladij, eno nadaljno težko poškodovale, eno ladjo pa tudi najbrže zadele s svojimi torpedi.

Bombardiranje Korzike

Ena angleška podmornica se je dvignila na površino ter bombardirala letališče na Korziki. Po bombardiranju je podmornica odplula v Bonifacio ožino, kjer je pogreznila dve italijanski ladji.

RUSKI LETALSKI USPEHI

MOSKVA, 6. junija. — Ruski topovi in letalci so sestrelili tekom enega tedna 752 nemških letal, v petih tednih pa 2,821 letal.

752 nemških letal je bilo sestreljenih v tednu, ki se je končal v soboto. Rusi so izgubili v tem času 212 letal.

BOJI NA PACIFIKU

WASHINGTON, 6. junija. — Ameriški letalci so v okolici Solomonov odbili japonski letalski napad ter pogreznili en japonski rušilec, eno korveto in neko nadaljno ladjo pa užgali.

STRELJANJA NA HRVASKEM

BERN, 25. maja (AP)—Tukajšnji časopis Neue Zuercher Zeitung prinaša brzojavko iz Budimpešte, da je bilo v Dugem Selu, blizu Zagreba, pretekli petek ustreljenih deset oseb v znak maščevanja za uboj višjega uradnika hrvaške fašistične organizacije.

Novi grobovi

VICTOR BEZJAK

V nedeljo zvečer ob desetih je preminil na svojem domu na 1123 East 67th St. dobro poznan Victor Bezjak star 61 let. Tukaj zapušača žalujočo soprogo Mary, rojeno Mlač, doma iz Lokve pri Trstu, in 3 hčere Fredo, omož. Schmidt, Albino, omož. Metzler in Olgo, omož. Jaklič, 3 vnuke in več sorodnikov. Rojen je bil v Reki, kjer zapušača 2 sestri in več sorodnikov. Tukaj je bival 40 let in je bil član dr. Janeza Krstnika št. 37 ABZ in dr. West Park Tent št. 577 T. M., kjer je bil prvi blagajnik. Poprej je družina živela na W. 130 St. Pokojni je bil jako aktiven na društvenem polju ter je bil ustanovitelj pri Narodnem domu v West Parku. Pogreb se vrši v sredo zjutraj iz Jos. Zele in sinovi pogrebnega zavoda na 6502 St. Clair Ave. Čas še ni določen. Bodi mu ohranjen blag spomin, preostalim pa naše sožalje!

MICHAEL GRDANC

V soboto zjutraj je preminil Michael Grdanc, sin Michaela in Filipine Grdanc, 1364 East 53rd St. Pokojni je bil star komaj 28 let, bil je rojen v Clevelandu. Pokojni zapušača očeta, ki je doma iz vasi Cerina, fara Čadež ob Savi, in mater, ki je bila rojena v Planini pri Čabru. Poleg staršev zapušača tudi sestro Mary, poročeno Rizol. Pokojni je bil rahlega zdravja in ni mogel zmagovali težkih del. Nazadnje je bil vplesen pri Kelly Plating Co. Starši ga bodo zelo pogrešali. Pokojni zapušača več sorodnikov, med njimi tudi Grdančeve na Carry Ave. — Pogreb se bo vršil v sredo ob 9. dopoldne iz Grdinovega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Vida in od tam na Calvary pokopališče, kjer bo pokopan v rodbinski grobnici.

MIKE KUZMANOVICH

Po kratki bolezni na možganih je umrl Mike Kuzmanovich, star 61 let in stanujoč na 2225 Franklin Ave. Pokojni je bil iz Srbije in je bil samec. Njegov pogreb se bo vršil v torek popoldne iz Grdinovega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Save in od tam na pokopališče.

NIKOLAJ PASKALAS

V mestni bolnišnici je preminil Nikolaj Paskalas, star 54 let in rodom iz Grčije. Bil je samec. Pokopan bo jutri popoldne iz Grdinovega zavoda. Vsem zaostalim prizadetim naše sožalje!

ROOSEVELT BO GOVORIL

WASHINGTON, 5. junija. — V ponedeljek (danes) popoldne ob 5:15 bo predsednik Roosevelt nagovoril po radiu delegate živilske konference v Hot Spring, Va., ki je bila pravkar zaključena. Govor, ki bo trajal deset minut, bo oddajal preko vsega radio-omrežja.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
 6231 ST. CLAIR AVENUE - HENDERSON 5311-12
 Issued Every Day Except Sundays and Holidays
 SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROCNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
 (Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):
 For One Year - (Za celo leto) \$6.50
 For Half Year - (Za pol leta) 3.50
 For 3 Months - (Za 3 mesece) 2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
 (Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):
 For One Year - (Za celo leto) \$7.50
 For Half Year - (Za pol leta) 4.00
 For 3 Months - (Za 3 mesece) 2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
 (Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):
 For One Year - (Za celo leto) \$8.00
 For Half Year - (Za pol leta) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

DR. JOSIP GORIČAR:

"A. E. I. O. U."

ali

"The Two-Way Passage" Habsburžanov

IV.

Oton se je prezgodaj izdal, ko je njegova propagandna mašina imenovala Dollfussa in Schuschnigga. Že samo to je dovolj dokaza, kaj čaka avstrijski narod, ako pridejo Habsburžani zopet na krmilo. Kdo je bil Dollfuss? Ali ni bil on avstrijski kancelar, ki je na Mussolinijevo povelje podvzel nekaj "pohod na Dunaj" in ki je, po starem habsburškem običaju, leta 1933 s krogami in šrapneli upropastil avstrijsko republiko, s čemer je dal sijajen dokaz svojih državnih zmoglosti svojem vrednemu španskemu tovarišu, mesarju Francu? Da, Dollfuss je bil iniciator tistega usodnega klerofašizma, sponsoriranega in propagiranega po političnih možganih rimskokatoliške cerkve in držanega v velikih časteh po Vatikanu kot edina antidota marksističnega komunizma. Ljudska modrost Dunajčanov, ki nikoli ne odpove, je kmalu nadela Dollfussu primeren vzdevek "Milli-Metternich" (milimeterski Metternich), nanašajoč se na njegovo malo in šibko postavico. Ta Milli-Metternich je ubiral iste reakcionarne strune kakor so jih ubirali vsi Habsburžani cela stoletja pred njim. In natančno tako je vodil tudi svojo deželo v nesrečo Anšlusa.

In kdo je bil Schuschnigg? Ali ni bil on kancelar, ki je podpiral rojalistično gibanje v Avstriji in ki je pripomogel Habsburžanom, da so dobili nazaj svoj, iz narodov izstisnjen denar?

Rojalistično gibanje v Avstriji je leta 1935 podpiral Adolf Hitler po Franzu von Papenu, svojem fedanjem poslaniku na Dunaju. Rojalistom je uspelo, potisniti skozi dunajski parlament zakon, s katerim je bila restorirana Habsburžanom njihova imovina v znesku 100 milijonov dolarjev. Habsburžani so potem transferirali velik del tega denarja v inozemstvo, vključno v Anglijo in Ameriko. Samo v New Yorku imajo naloženih okoli 10 milijonov dolarjev. Hitler je žogal z avstrijskimi rojalisti do meseca marca 1938, to je do Anšlusa, nakar jih je vrgel preko krova.

Ko so postala Otonu v Evropi tla prevročja, je prispel v Ameriko s ponarejenim potnim listom, pod imenom Otto de Bar. Tega Otto de Bara je predstavil v Beli hiši francoski ambasador Vichyja v Washingtonu.

Ko se je vrnil Myron Taylor, naš posebni odposlanec za Vatikan, s svoje misije iz Rima in Londona, so se pričele stvari naglo razvijati. Najprej so zelo prominentni ameriški knezoškofi in škofi objavili deklaracijo ali izjavo s katero so podprli vojne cilje naše administracije, istočasno pa je dobila katoliška duhovščina instrukcije, naj pridiguje in moli za zmago zavezniškega orožja. Istočasno se je pojavilo več rojalističnih gibanj katoliških pretendentov — pokret Dona Jaime, pretendenta za španski prestol; grofa Pariškega, pretendenta za francoski prestol, dočim je bil Habsburžan Oton poverjen s sestavo svojega avstrijskega bataljona. Vse te rojalistične pokrete je podprla katoliška internacionala, ker ima Vatikan ogromne interese na vzpostavitvi monarhij v Španiji, Franciji, Avstriji in sploh povsod v Evropi. Otonovo priznanje v Ameriki je bilo samo del načrta, da se spravi nazaj na prestole vse ubežne kralje. Med temi ja bil tudi neki ruski veliki knez, pretendent za prestol Romanovcev, ki je čakal na klic v Londonu, dočim si je Pariški grof že utrl svojo pot v Severno Afriko. Vse evropske dinastije, ki so ali niso na prestolih, so trdno odločene, da uresničijo gori omenjene načrte, ko napoči njih čas, pri čemer bodo druga drugo vzajemno podpirale.

Vsa ta kupčija je bila najbrže sklenjena in zapečatenjena med Myronom Taylorjem in papežem v Rimu. To bo

Sovjetsko gospodarstvo se vodi po načrtu

X. X.

Ves demokratičen svet z občudovanjem zasleduje junaški odpor Rdeče armade in partizanov. Ker so bili mnogi ljudje potegnjeni za nos od nasprotnega tiska in propagande glede splošnega napredka v Sovjetski uniji, je svet tem bolj začuden in radoveden, želeč izvedeti več resnice o položaju v delavsko-kmečki državi. Uredništvo je dobilo več važnih podatkov, ki nam bodo pomagali pri spoznavanju notranjega položaja in velike pridobitve delovnega ljudstva, ki brani svoje pravice in bodočnost celega sveta v bitkah, ki nimajo primera v zgodovini. Te važne podatke bomo zaporedoma pričeli, ker čutimo, da jih bodo naši čitatelji z veseljem čitali:

Ena izmed glavnih razlik med Sovjetsko unijo in ostalega sveta je v gospodarstvu. Sovjetsko gospodarstvo se ne vodi radi dobička. Ono se vodi z namenom povečanje družabnega bogastva in zadovoljenja potreb delovnega ljudstva. V sovjetski deželi so vsa podjetja v mestih kakor na vaseh družbena lastnina. Vsaka sovjetska tvornica, vsak sovjetski obrat je samo delec enotnega ljudskega gospodarstva in vsi delajo po občem načrtu. Ta načrt določa kaj in koliko naj izdeluje vsako podjetje, koliko mu je v to svrhu potrebno delovne sile, koliko surovin in kuriva, koliko denarnih sredstev itd.

Ker obstoja v sovjetski državi družbena posest produkcijskih sredstev in ker se v njej dela po načrtu, zato tam ni ne križ, ne brezposelnosti, ne uničevanja izdelanih in pridelanih dobrin. V SSSR je vsako leto več industrijskih izdelkov in kmetiško - gospodarskih pridelkov. Obenem pa rastejo tudi dohodki delavcev, kmetov in inteligence. Vlada izvaja tako politiko, da se cene neprestano znižujejo. Vse, kar izdelava in pridelava ljudsko delo, se koristno uporabi. Mnogo pridelkov in izdelkov, ki jih porablja delovno ljudstvo, je vedno večja, ljudstvo živi vedno premožnejše in kulturnejše.

Narodni dohodki so se povečali za petkrat — od 21 milijard na 100 milijard rubljev 1. 1937.

Narodni dohodki so v SSSR resnično narodna last. Niti mrvice jih ne pride v roke malo-prirednevez-zajedalcev, kakor v ostalih deželah. Narodni dohodki se razpodeljujejo tako, kakor odgovarja interesom delovnega ljudstva sovjetske zemlje. Gotov del narodnih dohodkov se porablja za nadaljno učvrščenje gospodarstva moči ZSSR, za gradbo novih tvornic, železnic in drugih podjetij. Drugi del narodnih dohodkov se porablja za povečanje obrambne sposobnosti dežele, tretji pa za zgradbo šol, bolnišnic otroških domov, ljudskih domov, letovišč i. t. d. Vse to je v korist delovnemu ljudstvu.

oziroma naj bi bil antikomunističen, ali bolje rečeno: antiruski blok.

Seveda, ako hočejo imeti Avstrijci nazaj Habsburžana, ne more imeti nihče ničesar proti temu. Vsakdo bi bil vesel, če dobi Hitlerjeva Ostmarka zopet svoje staro ime — Avstrija. Prizadevanja oživiljenja starega avstrijsko-ogrskega imperija ali kakšne "Katoliške podonavske federacije" pod vlado Habsburžanov, pa je bolje, da nemudoma prenehajo, ker bi to pomenilo pohod proti tretji svetovni vojni. Ne gre namreč izpustiti iz oči dejstva, da ima Nemčija vedno v zalogi kakega Hitlerja, ki si bo zopet in zopet prizadeval, vkleniti v verige Evropo, in vključno tudi Ameriko.

Vsakomur po njegovem delu

V ostalih deželah žive bogati lenuhi v vsem blagoru, delovne množice pa životarijo v uboštvu in trpijo nepopisno pomanjkanje kadar nastopijo krize za krizo. V ZSSR obstoja neomajni zakon: "Kdor ne dela, naj tudi ne je."

V Sovjetski uniji si pridobi človek položaj v družbi samo z delom in osebnimi sposobnostmi. Kdor več in boljše dela, več zasluži. Dober delavec napravi več delovnikov kakor slab delavec. Od kvalitete dela vsega kolhoznega kolektiva pa je odvisno, koliko pride dohodka na en delovnik in koliko vsak član kolhoza dobi.

Delo je najprva obveznost in častna zadeva

V ostalih deželah so delavci zaničevani. Bogatini so vse. V ZSSR je delo častna in uvažujoca stvar. Vsa sovjetska dežela pozna imena odličnih junakov dela: Stahanova, Busigina, Smetanina, sester Vinogradovih, Krivonosina in mnogo drugih. Junaki dela Stahanovci uživajo zaslužno čast. Vse ljudstvo jih ljubi in je nanje ponosno. Vlada jih postavlja na vodilne službe. Tako je bilo izpremenjeno delo iz sramotnega in težkega bremena, za kakršno so ga smatrali poprej, v zadevo časti in slave, v zadevo junaštva in odlike.

Pravica do dela

V ZSSR so se uresničile sanje mnogih proletarskih generacij o pravici do dela. Tukaj je vsakomur zagotovljen posel, plačan po kvaliteti in kvantiteti narajenega dela. Tukaj se delovni človek ne boji, kaj bo jutri. Mlada generacija, ki je vzrasla že pod Sovjetsko oblastjo, ve o brezposelnosti samo to, kar ji o tem pripovedujejo starejši ljudje in kar pišejo knjige.

Že leta 1931 je sovjetska dežela za vselej storila konec brezposelnosti.

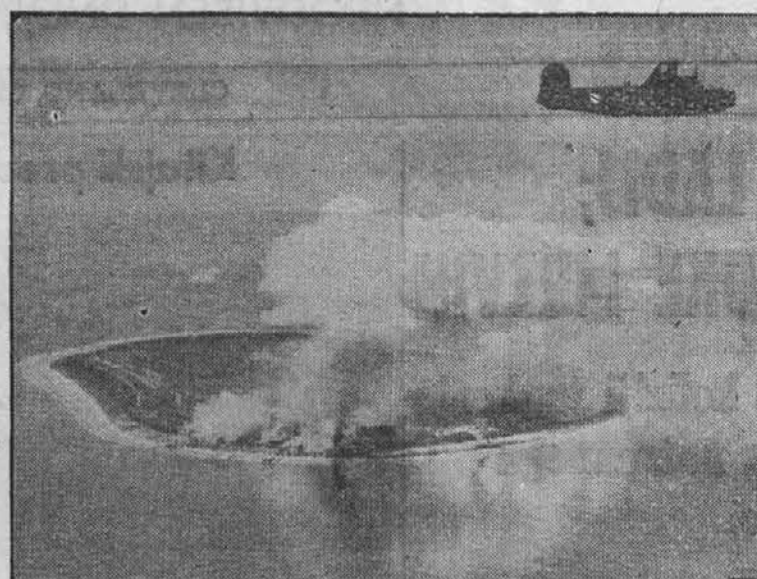
Kolektivizacija je izkoreninila kulaško izkoriščanje in uničila izvore uboštvu v vaseh. Privikrat v zgodovini je postalo kmetu mogoče živeti in delati po človeško. Na ta način se je zamašil dotok, ki je poprej neprestano dajal v mesta brezposelnost.

Pravica do dela je zagotovljena, ker so v sovjetski deželi produkcijska orodja in sredstva v družbeni lastnini, ne pa v privatni, brezposelnost je odstranjena, možnost gospodarskih kriz tudi odstranjena, produkcijske sile sovjetske družbe se brez prestanka razvijajo, povpraševanje po vseh mogočih konsumnih predmetih je vedno večje, zato pa tudi brez prestanka raste povpraševanje po delovni sili.

Pravica do počitnice

Pred barbariskim napadom na Sovjetsko Unijo je bil skrajšan delovnik na 7 ur za velikansko večino delavcev. Prehod na se-

Bombardiran otok

Na sliki vidimo ameriški bombnik, ki leti preko otoka Naruua na Pacifiku, katerega so malo prej bombardirali ameriški bombniki. Nad otokom se dviga oblak dima od požarov na otoku.

demurni delavnik je bil objavljen leta 1927, ob prvi desetletnici velike socialne revolucije.

Delavci in uslužbenci dobivajo vsako leto polnoplacnan dopust; zanje je urejena široko razpredena mreža sanatorijev, letovišč, klubov.

Kolhoznikom je zagotovljena pravica na možnost kulturnega počitka s tem, da se v največjem merilu uvajajo v kmetijsko gospodarstvo najbolj popolni stroji in da se v vaseh razvijajo kulturne ustanove.

Pravica do počitka skupno s pravico do izobrazbe ustvarja vse pogoje za mogočno povzdigo kulturne višine delavskega razreda.

Pravica do izobrazbe

V letih, ki so minila, odkar je bila strmoglavljena carska vlada, se je v ZSSR izvršil velikanski kulturni povzdig, kakršnega svetovna zgodovina ni nikdar poprej videla. ZSSR je v glavnem likvidirala nepismenost; po vsej deželi je razpredeno gosto omrežje osnovnih, srednjih in visokih šol. Pravica do izobrazbe je postala ena osnovnih pravic vsakega sovjetskega državljanca.

V sledeči tabeli je pokazano število učencev in dijakov v carski Rusiji in Sovjetski Zvezi:

V osnovnih in srednjih šolah l. 1914—15 8.025.000 l. 1937—37 28.842.000.

V šolah za odrasle: Takih šol ni bilo 8.942.000.

V visokih šolah 112.000 — 542.000.

Pod carizmom je hodila v šolo samo ena četrtina vseh otrok. V sovjetski Zvezi je uvedena obča šolska obveznost v šolah na materinskem jeziku. Šolska mreža SZ zajema vse otroke v deželi.

Pod carizmom so mogli študirati na višjih šolah samo otroci premožnih razredov. Dandanes je drugače. V srednjih in visokih šolah študira delavska mladina. Država na vse načine podpira študiranje. Mnogi dijaki študirajo i obenem delajo v obratih. V ZSSR je vse učenje in študiranje popolnoma brezplačno. Država daje dijakom stipendije. V visokih šolah ZSSR je imelo l. 1936 kakih 90 procentov vseh dijakov državne stipendije.

Stroški države za izobrazbo znašajo:

Leta 1913 — 182.000.000 rubljev. Leta 1925—26 559.000.000 L. 1936 — 13.461.000.000 L. 1937 — 18.500.000.000

Sovjetski državljan pa se ne uče samo v šolah. Zanje obstojajo stotisočih raznih kurzov in tečajev, ki omogočajo vsakemu delovnemu človeku, brez opusta svoje tehniško in občo izobrazbo. Tako je v Sovjetski Zvezi zagotovljena pravica do izobrazbe vsem državljanom.

Pravica do gnotne preskrbe pri boleznih, v starosti in pri izgubi delozmožnosti

Sovjetska oblast skrbi za človeka tudi tedaj, kadar je bolan, kadar se je postal in sploh, kadar je izgubil delozmožnost. Državni stroški ZSSR za socialno zavarovanje so iznašali v štirih letih prve petletnice (1929—32) 10,083 milijonov rubljev, v štirih letih druge petletnice (1933—36) pa 26.462 milijonov rubljev. Od poslednje vsote je bilo potrošeno l. 1933—36 za podpore in pokojnine 9.683.7 milijonov rubljev, od tega za podpore nosečim ženskam 783.7 milijonov rubljev. Ogromne vsote so bile izdane za letovišča, sanatorije in zdravilišča za bolniške blagajne, za zgradbo delavskih stanovanj itd.

Mojster moskovske tvornice, P. N. Latišov je rekel:

"Star sem že, ampak svoje starosti se ne bojim. V svoji državi sem gospodar in starost me ne straši. V starih časih so starce podili na cesto. Spodili so jih z dela — tako se je reklo, če so jih odpustili. Dandanes take besede ni več. Dandanes sem preskrbljen. Uživaj svoj pokoj, mi pravijo. To je zato ker je naša vlada z Stalinom na čelu storila, da smo dobili vse v roke."

Pravico do gnotne preskrbe v starosti, pri boleznih in pri izgubi delozmožnosti garantira državljankom ZSSR obširno razvito socialno zavarovanje delavcev in uslužbencev na državne stroške, brezplačna zdravniška pomoč delovnim ljudem v ambulatorijih, poliklinikah, bolnišnicah in doma ter obširno omrežje sanatorijev in zdravilišč, ki so jim na razpolago.

(Dalje priložnjo)

RAZVOJ ZRAČNE POŠTE

Ameriška zračna pošta je bila letos 15. maja 25 let stara. Dne 15. maja 1918 je namreč odletelo prvo poštno letalo iz New Yorka v Washington. Dotični zgodovinski dogodek je takrat vzbudil malo pozornosti. Takrat je namreč še divjala prva svetovna vojna. Tudi petindvajsetletnica ameriške zračne pošte je šla mimo nas skoraj neopazno, in temu je spet vzrok vojna, v katero smo vse huje zapleteni kot pred 25 leti.

Poštni upravi Zedinjenih držav gre največ za sluge, da je bila vpeljana zračna pošta. Že leta 1912 je poštna uprava apelirala na zvezni kongres, da ji dovoli kredit za poskusno zračno pošto, pa ni imela uspeha. Leta 1918, po večletnih prošnjah, je kongres vendar dovolil sto tisoč dolarjev v to svrhu.

Prva zračna proga je bila vpeljana med New Yorkom in Washingtonom z vmesno postajo v Philadelphiji. Potrebna letala in piloti je preskrbel vojni department. Po treh mesecih pa je poštna uprava prevzela vse tozadevne operacije z last-

nimi piloti in lastno opremo. Eno leto po prvem poštne zračnem poletu je bil ustanovljen prvi del transkontinentalne proge, najprej med Clevelandom in Chicago in pozneje med New Yorkom in Clevelandom.

Poštna zračna proga preko ameriškega kontinenta pa je bila otvorjena šele 8. septembra 1920. Pilot, ki je odplul iz New Yorka s tovorom 16,800 pisem je priplul v San Francisco 22 ur hitreje kot bi mogel to razdaljo prevoziti najhitrejši vlak. Seveda se je ustavil na mnogih vmesnih postajah.

Po treh letih eksperimentiranja je bilo omogočeno letanje tudi ponoči. V to svrhu je bilo treba postaviti več svetilnikov in vpletati razne druge pripomočke in izboljšave. Prvi nočni poleti so se vršili med Chicago in mestom Cheyenne v Wyomingu. Boljša in hitrejša letanja so leto za letom krajšala čas poletov in tako je dostava zračne pošte postajala vedno hitrejša. Izprva je poštna uprava vodila vse v lastni režiji, od decembra 1927 naprej pa vozijo pošto privatne letalske družbe, ki imajo tozadevne pogodbe s poštno upravo.

Poštnina za pošiljke po zračni pošti je bila v prvih letih različna. Najprej se je za take pošiljke računala na v a d n a poštna pristojbina. Pozneje je bila določena pristojbina 24 centov za unčo teže. Ta pristojbina je bila znižana na 16 centov in potem celo na 6 centov. Pozneje je bila zvišana na 8 oziroma na 10 centov. Pristojbina se je razlikovala tudi po zonah. Danes stane pristojbina za pismo, poslano po zračni pošti, ki ne tehta nad 2 unce, le 6 centov, to je dvakrat toliko kot navadna poština. Isto velja za težje pošiljke, to je, plačati je treba od njih dvakratno poštino prvega razreda, in to v kateri koli kraj dežele.

Odboru za civilno letalstvo je nedavno stavila neka letalska družba ponudbo za vpeljavno helikopterje za poštne službe. Helikopterji so letala, ki se morejo dvigati v zrak navpično od tal, brez zaleta, in na sličen način tudi pristajati. Tako letala bi se dvigala s pošto s strob poštne uradov in železniških postaj in bi na sličen način pristajala. Možnost obstoja, da bi ta novost v doglednem času vpeljana in bo še bolj pospešila zračni poštne promet. (Common Council).

JUGOSLOVANSKA MESTA SO ODGOVORNA ZA DEJAVNA UPORNIŠKA DEJANJA

Washington. — Od nacistov kontrolirani jugoslovanski časopis "Novo Vreme", ki izhaja v Beogradu, je pred kratkim poročal v nekem članku, ki ga je prejel OWI, da so jugoslovanska mesta odgovorna za škodo, povzročeno od upornikov, ki so bili v njih rojeni, živeli v njih večji del svojega življenja, ali povzročili škodo, katere krivci sami ne plačajo, ker jih ni mogoče najti, ali ker ne morejo plačati.

Beograjski časopis trdi, da bodo "občani", ki ne bi namreč niti navzočnosti "upornikov" ali njihovega kretanja, ali pa njihovih priprav na "nezakonita dejanja", odgovorni z denarnim kaznjem od enega milijona dolarjev (približno 30.000 dolarjev) po tečaju veljavnem pred izbruhom vojne).

MLADA BREDA

POVEST

SPISAL DR. IVAN PREGELJ

"Pod njim se ni zlomila, ne," je prikimal svatom Juri, "saj je sestrand ko pes."

"Lačen pa, lačen," je resneje dejal Martin. Krošnja je ključevalno molčala. In molčala je, ko je krošnjar použival grizljaj za grizljajem, molčala, ko je izmučeni skopuh použival požirek za požirkom. In dasi se je mož v rastočimi močmi z vse večjo ljubeznijo in neznostjo oziral nanjo, je molčala, ko da neče umeti njegovih besed: Glej, moja ljuba krošnjica, toliko trpim zaradi tebe. Dovolj imam, da bi lahko živel vsak dan ko ti le nočoj, pa nočem. Pa nočem, ker si ti, preljuba krošnjica, še prelahka, še pre... Krošnja je molčala trdovratno, Juri pa je presekalo nežne misli krošnjarju:

"Hej, Martin, ali je res, da s hišami kupčuješ?"

"Kupčuješ, kupčuješ —" je jecal mož, "ljubi moji, kdo govori tako grdo o meni siromaku?" In "siromak" se je boječe ozrl na svojo krošnjo, in v resnici se mu je zdelo, da krošnja samozavestno ponavlja:

"Kupčujem, kupčujem!"

Tedaj se je "siromak" ustrašil in rekel:

"Kaj ne privoščiš revežu, da v miru sne, pa še za tako vest, kakršno sem prinesel."

"Lepo vest si prinesel," je viknil sedaj Jurca, "glej, moj sin in jaz sva že drugačnih misli, kdo naj zdaj napravi novo."

"Sosed!" je dejal nato ženin.

"Nak!" je odgovoril hitro onstran mize Jurijev.

"Otroci moji!" je viknil Juri, "mene boste poslušali in pa Jurco. Ali zdaj veste?"

Pa le niso hoteli vedeti in govorili so vsi vprek. Krošnjar se je stisnil v kot in govoril v mislih s svojo krošnjo, mejtem ko so njegovi lačni pogledi požirali mize, stole, slike in stene. In čim glasneje so se pripravili svati o brvi, tem jasnejše je postajalo njegovo lice, in s čudovito nežnostjo se je pritiskal z glavo k svoji krošnjici kakor da jo vprašuje:

"Kaj, ljuba krošnjica? Kaj praviš ti k tej nesrečni brvi? Midva bi sezidala most, in tega ne bi odnesla voda, kaj? In nihče bi ne mogel potlej pregnati naju od tu, kaj, krošnjica?"

In krošnja sedaj ni molčala. Možu se je zdelo, da govori iz

Pogreznitev nemške podmornice

Na sliki so častniki ameriške obrežne stražne ladje Icarus, ki je nedavno pogreznila neko nemško podmornico. Srednji bradati mož na sliki je bil poveljnik podmornice, poleg njega pa stoji eden izmed njegovega moštva.

nje in da ponavlja venomer: Peč, Peč!

In tedaj se je zgodilo, da je planil izza mize Juri in zaklical:

"Kaj, tožila se bosta, tožila na Peči? Škoda, da nisem umrl danes zjutraj."

"Saj je še danes čas!" je zastokal ob njem Jurca. Ali pogledala se moža nista. Strah, žalost pred bodočnostjo jima je bila vzela vse veselje in ves oni ponos davnih let, ko sta v slogi gospodarila na Peči.

Krošnjar Martin pa je z lačnimi očmi gledal skozi okno, kjer se je delal prvi dan in nastavljal ušesa na svojo krošnjo in prisluškoval njenim skrivnostim: Peč, Peč, Peč!

Prvi je umrl Jurca. Tedaj je izgubil njegov sin pravdo v prvi inštanci. Potem je umrl Juri, tedaj je izgubil njegov sin pravdo v drugi inštanci. Ko je v tretji inštanci dobil pravdo Jurijev sin, je prišel krošnjar Martin na Peč in pošodil obema denarja. In potem je prišel še parkrat. Nekega dne pa je prišel brez krošnje in ko se je vrnil, je bil gospodar na posestvu ranjega Jurca, čegar sinu se je bilo rodilo nekaj let prej dekletce, ki so jo krstili za Ančko. Ta Ančka je bila tistega dne ravno shodila in njena prva pot je bila — z doma. In milo se je storilo njenemu očetu in vzdignil je roko proti sosedu: "Tudi ti in tvoj sin pojmeta." In res se je zgodilo tako. In mali Lipe, ki je bil mejtem strgal že prve hlače, je prijel mater za roko in vprašal:

"Zakaj gremo s Peči?"

Mati mu ni odgovorila, ali temno ji je postalo od bolečine pri srcu. Deček pa je dejal modro in resno:

"Mati, le nikar ne jokajte, Lipček ne da Peči —"

In mati se je kljub žalosti smehnila.

Kljub ostremu ugovoru od strani malega Lipeta je prišel na Peč Martin. Tako je zavladala na Peči krošnja in še utožila. Ali motila se je, če je mislila, da bode odslej ona gospodinja na Peči. Nehvaležnost je plačilo sveta. In stara krošnja je občutila to bridko resnico v polni meri, ko jo je njen stari suženj vrgel v podstrešje in se ni zmenil več za njo. Krošnja je hotela sprva s kljubovalno molčečnostjo pokarati to grdo ravnanje, ali pomagalo to sredstvo ni, in ko je začela govoriti, je bilo že prepozno, in nihče je ni več poslušal. Zakaj stari Martin je bil sedel nekega večera za mizo, vzal papirja in zapisal tako-le:

"Ljubi sin! Če misliš, da si postal pameten in bi rad delal in kaj zaslužil, potem pridi! Posestvo imam, gozd, polje in hišo. Napravil bom mlin in žago. Na posestvu bom gospodaril jaz, na mlinu boš ti. Če nisi popolnoma znorel, prideš, kakor je tvoja dolžnost in kakor te čakam s težkim srcem, tvoj oče Martin."

In ker ta sin Martinov "ni bil popolnoma znorel," je res prišel, in še prav vesel. In nič manj vesel ga ni bil oče. In tedaj je odzvonilo krošnji in rada nepada se je umaknila, kuhajoča onemoglo jezo nad plačilom tega sveta.

Tedaj so začeli na Peči prezidavati, delati in graditi. Izginila je stara slika Peči, novo, dvonadstropno poslopje je pogledalo doli v dolino, mogočni hlevi ob hiši, kozolci, hlevi za prešiče so stali v spremstvu mlade, zornolepe gospe — gosposke hiše. Za krošnjo, ki se je vila nekje v podstrešju čudovitih, nepoznanih ji bolečin, se ni zmenil nihče, prav nihče.

(Dalje prihodnjik)

Društveni koledar

25. julija, nedelja. — Društvo "Velebit" št. 544 S. N. P. J. priredi piknik in bazar na prostoru Doma zapadnih Slovencev na Denison Ave.

AUGUST

1. avgusta, nedelja. — Piknik društva Nanos št. 264 S. N. P. J. na vrtu Doma zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave.

OCTOBER

24. oktobra, nedelja. — Prireditelj s programom, priredi podružnica št. 35, JPO—SS v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. — Pričetek ob 3. uri pop.

NOVEMBER

14. novembra, nedelja. — Prireditelj društva "V boj" št. 53 S. N. P. J. v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Road.

Neprestano udarjanje partizanov na Balkanu

CARIGRAD, 23. maja (NY T-Ray Brock) — Glasom poročil, ki so prispela v Turčijo, so se partizanski nemiri razširili na Kreto, Grčijo, Jugoslavijo in zapadno Bolgarsko.

Povečana aktivnost borbenih patriotov je v inozemskih vojaških krogih v Turčiji prepričanje, da dirigira zavezniški generalni stan na Srednjem Vzhodu te partizanske operacije, ki se razvijajo na vseh Egejskih in Sredozemskih otokih v cilju, da se ustvari v balkanskem zaledju osišča grožnje, ki bo podpirala občo ofenzivo v vzhodnem sredozemlju.

Nadalje poročajo, da se je začela pomikati druga italijanska armada iz notranjosti Hrvaške, južne Bosne, Dalmacije in Črne gore nazaj v Italijo — najbrže vsled silnih jugoslovanskih napadov in nevarnosti, ki groze Italijanom na njihovi domači fronti. Radi tega je zapadno krilo bolgarske okupacijske vojske v južni Srbiji in Grčiji zdaj izpostavljeno v širini približno 200 milj hudim in, kakor je videti, tudi koordiniranim napadom jugoslovanskih, grških in albanskih partizanov.

Bolgari so poslali močno kolono iz Florine na severo-zahod, najbrže v cilju, da zaščiti bok bolgarskim okupacijskim silam, toda poročila iz jugoslovanskih virov v Carigradu trde, da je položaj te kolone zelo težak v pogledu oskrbe; promet v teh goratih krajih je zelo nevaren zaradi partizanskih napadov. Omenjena bolgarska kolona šteje baže več nego 2 brigadi planinskih čet.

Poročila iz Grčije in iz Egejske oblasti pa potrjujejo prejšnje vesti, da so Nemci, Bolgari in Italijani na Dodekaneških otokih izpostavljeni sabotaži, katere tudi neustrožji ukrepi niso mogli ustaviti; odpor se nadaljuje in istotako obveščevanje zaveznikov gled razmer na otokih, katere so zasedle sile osišča.

HRVAŠKI KVIZLING PRENOVI SVOJO STRANKO

London. — Glasom poročil, ki jih je prejel OWI, je nemški radio pred kratkim dejal, da je dr. Ante Pavelić, hrvaški kvizlinški predsednik odpustil vse svoje namestnike, predstavnike stranke in komisarje ustaške

organizacije. Opazovalci trde, da čuti hrvaški kvizling, da je njegova pozicija nesigurna radi mnogih porazov, ki jih je doživelo osišče; njegova pozicija je stvarno oslabela in zato on v mrzličnem naporu skuša onemogočiti notranje spore v vrstah svojih pripadnikov in se je znebil takih oseb, katerih zvestoba se mu je videla nezanesljiva.

Come in for AUNT JENNY'S POINT SAVING SPRAY RECIPES 1c 27c 5 Points 75c 15 Points

WARTIME THRIFT TIP LUX Give more of your washables LUX care to last longer! 11c 26c Reg. Lg.

BEAUTY SPECIAL

LUX TOILET SOAP 2-15c RINSO 11c 26c LIFEBOUY 2-15c SWAN 7c 12c

John N. Merzlikar
1509 E. 55th St.
Henderson 3275

Gray Hair? NEW VITAMIN RESTORES NATURAL COLOR

Free Booklet Tells Of Thrilling Discovery; New Hope For Millions

One of the most sensational scientific discoveries of modern times is an anti-gray hair vitamin that restores natural, normal color to gray hair in nature's own way. Scientific investigation has revealed that gray hair, in many cases, may be due to a vitamin deficiency. Scientists have also discovered the particular vitamin that is necessary to restore color to the hair in such cases. Reports of tests made indicate remarkable results. Not a dye—not a tint—not a drug—not a medicine! It is a valuable food supplement. If you are among the millions of people who find themselves handicapped, in business or socially, because of gray hair, mail coupon below (or write) for free booklet about this marvelous new vitamin discovery. There is no cost or obligation, so send today.

United Vitamin Products, 9 W. Washington St. Chicago, Ill., Dept. 5
Send me FREE BOOKLET about the new ANTI-GRAY HAIR VITAMIN.

Name: _____
Address: _____
City: _____ State: _____

"WHAT'S YOUR NAME?"

je naslov novi knjigi

ki jo je spisal v angleščini slovenski pisatelj LOUIS ADAMIČ

Cena knjigi je \$2.50 in nabavite si jo lahko v našem uradu.

COMMANDOUGH!

Ako iščete delo?

Ako iščete delo v kaki tovarni, ki izdeluje vojne potrebščine

ne pozabite najprej pogledati v kolono naših malih oglasov!

SKORO VSAK DAN IŠČE KAKA VOJNA INDUSTRIJA TE ALI ONE VRSTE DELAVCEV

VOJNE INDUSTRIJE, KI OGLAŠAJO V TEM DNEVNIKU IŠČEJO... POMOČ!

Kadar vprašate za delo, ne pozabite omeniti, da ste videli tozadevni oglas v Enakopravnosti

PUSTOLOVŠČINE

DOBREGA VOJAKA
ŠVEJKA
V SVETOVNI VOJNI
JAROSLAV HAŠEK

(Nadaljevanje)

Bretschneider pa mu je odvrnil, da je zagrešil več kaznivih dejanj, med katerimi je tudi zločin veleizdaje.

Nato sta se vrnila v sobo, in švejk je rekel gospodu Palivcu: "Imam pet piv in hrenovko z rogljičem. Zdaj mi daj še slivovko, potem pa moram iti, ker sem aretiran."

Bretschneider je pokazal orliča še Palivcu, ga ostro premeril in vprašal: "Ste oženjeni?" "Sem?"

"In vaša žena lahko vodi obrt, ako vas ni doma?" "Lahko."

"Potlej je pa vse v redu," je dejal veselo Bretschneider. "Pokličite svojo ženo, ji izročite obrt, a zvečer pridem po vas."

"Nič si tega na jemlji k srcu," je tolažil švejk krčmarja. "Jaz grem tja samo zaradi veleizdaje."

"Ali čemu naj grem jaz?" je zastokal Palivec. "Bil sem vendar tako oprezen!"

Bretschneider se je nasmehnil in dejal zmagoslavno:

"Zato, ker ste rekli, da so muhe srale na cesarja..."

In švejk je ostavil gostilno "Pri kelihu" v spremstvu civilnega stražnika. Ko sta prišla na ulico, ga je švejk vprašal s svojim doboodušnim usmevom:

"Ali naj stopim s pločnika?" "Kako mislite?"

"Mislim, ker sem aretiran, da nimam več pravice hoditi po pločniku..."

Ko sta zavila skozi vrata policijskega ravateljstva, je rekel švejk:

"Tako nama je lepo minil čas. Ali prihajate večkrat h 'kelihu'?"

In medtem, ko so vodili švejka v sprejemno pisarno, je "pri kelihu" izročal gospod Palivec krčno svoji jokajoči ženi, tolažeč jo na svoj posebni način: "Nikar ne jokaj, nikar ne tuli! Kaj mi pa morejo storiťi zaradi posrane cesarjeve podobice!"

In tako je posegel dobri vojak švejk v svetovno vojno na svoj mili, ljubeznični način. Zgodovinarje bo zanimalo, da je videl daleč v bodočnost. Ako se je položaj pozneje razvil drugače, kakor je on razlagal "pri kelihu," moramo upoštevati, da ni imel diplomatske izobrazbe.

II.

Dobri vojaš švejk na policijskem ravateljstvu.

Ko so švejka zaprli v eno izmed številnih celic prvega nadstropja, je našel švejk tam družbo šesterih ljudi. Pet jih je sedelo okoli mize, a v kotu na kavaletu je sedel, kakor bi se jim odtegoval, mož srednjih let.

Švejk jih je začel zaporedoma izpraševati, zakaj so zaprti. Od petorice, sedeče za mizo, je prejel skoraj popolnoma enak odgovor:

Zaradi Sarajeva! — Zaradi Ferdinanda! — Zaradi umora nadvojvode! — Zato, ker so nadvojvodo ubili v Sarajevu!

Šesti, ki se je petorici odmikal, pa je povedal švejku, da noče imeti ničesar z njimi zato, da bi še nanj ne padel kak sum, a da on sedi tu le zaradi roparskega umora, poizkušane na očetu s Holic.

Švejk je prisedel za mizo k družbi zarotnikov, ki so si že desetkrat povedali, kako so došli semkaj. Vse je zadela nesreča ali v krčmi ali v vinarni ali v kavarni. Izjema je bil nenavadno tolst gospod z naočniki in objokanimi očmi: njega so prijeli doma v stanovanju zato, ker je dva dni pred atentatom v Sarajevu plačal "pri Brejšku" pijačo dvema srbskima študentoma, tehnikoma, in ker ga je detektiv Brix opazil pijanega v njuni družbi v "Montmartru" v Verižni ulici, kjer je tudi plačal zanju, kakor je v zapisnik že potrdil s svojim podpisom. Na vsa vprašanja pri zasliševanju na policijskem komisarijatu je javkal stereotipno: "Jaz imam trgovino s papirjem."

Na kar je dobival tudi stereotipni odgovor: "To vas ne opravičuje."

Mali gospod, ki so ga, prijeli v vinarni, je bil profesor zgodovine in je razlagal vinarniku zgodovino raznih atentatov. Aretirali so ga v trenutku, ko je zaključil filozofsko analizo vsakega atentata z besedami: "Idea atentata je tako enostavna kakor Kolumbovo jajce."

Tretji zarotnik je bil predsednik dobredelnega društva "Dobromila" v Hodkovičkah. Tistega dne, ko je bil izvršen atentat, je priredil "Dobromil" vrtno slavnost s koncertom. Orožniški stražmojster je prišel pozvat udeležence, naj se razidejo, ker je Avstrija v žalosti, predsednik "Dobromila" pa je rekel dobrodušno: "Samo trenotek počakajte, da dosvirajo Hej Slovani!" — Zdaj je sedel tu s povešeno glavo in javkal: "Avgusta meseca imamo novo volitev predsednika. Ako me dotlej ne bo doma, bi se utegnulo zgoditi, da me ne izvolijo več za predsednika. Bil sem že desetkrat predsednik in take sramote ne preživim."

Čudovito se je rajni Ferdinand zaigral s četrtem aretirancem, možem čistega značaja in brezmadežnega imena. Cela dva dneva se je izogibal kakršnemu koli razgovoru o Ferdinandu,

Tribut Maltežanov Stalingradu

Neko kamnito zaklonišče na Malli, ki je bilo največkrat na svetu bombardirano iz zraka, nosi ime "Stalingrad." S tem so dali malteški junaki priznanje drugim junakom — junakom Stalingrada.

Madame motorman

Na sliki je Mrs. Ruth Phillips iz Brooklyna, ki stoji pri vodilni napravi voza polične železnice, pri kateri je upostevna kot "motorman."

zvečer v kavarni pri marijašu pa je, ko je prebil kralja s trumfovo sedmico, rekel:

"Kakor v Sarajevu: sedem krogel!"

Peti mož je imel še danes naježene lase in brke od groze, da je bila njegova glava podobna glavi pinča. V restavraciji, kjer so ga aretirali, sploh ni izpregovoril nobene besede in ni čital niti novin o uboju Ferdinanda. Za mizo je sedel čisto sam, ko je prišel k njemu neki gospod, sedel nasproti in rekel naglo: "Ali ste čitali?"

"Nisem." "Veste o tem?" "Ne vem."

"In veste, za kaj gre?" "Ne vem in se ne brigam."

"Pa bi vas moralo brigati." "Zakaj, Novine lažejo. Čemu bi se razburjal?"

"Vas torej niti umor v Sarajevu ne zanima?" "Mene sploh noben umor ne zanima, pa naj je v Pragi, na Dunaju, v Sarajevu ali v Londonu. Za to so uradi, sodišča in policija. Ako kje kdaj koga ubijejo, prav se mu zgodi, zakaj je tepec tako nepreviden, da se da ubiti."

To je bila njegova poslednja beseda v tistem pogovoru. Od tistihmal je ponavljal glasno vsakih pet minut: "Jaz sem nedolžen, jaz sem nedolžen."

Ko je zvedel švejk vse te strašne zarotniške historije, je smatral za potrebno, da jim pojasni vso brezupnost njih položaja.

"Vsem nam slaba prede," je začel svojo tolažbo. Ni res, kar pravite, da se nam, nam vsem, ne more nič zgoditi. Čemu pa imamo policijo, ako ne za to, da kaznuje naše gobce? Ako so tako nevarni časi, da streljajo nadvojvode, se ne sme nihče čuditi, da ga gonijo na direkcijsko. To vse se dela zavoljo sijaja, da bi imel Ferdinand reklamo pred svojim pogrebom. Čim več nas bo tu, tem bolje za

Slepi patriot

Slepotu ni preprečila Jamesu Blacku, očetu treh otrok, da ne bi služil svoji domovini. Na sliki ga je videti pri delu v ohljski tovarni za gradnjo letal, kjer je zaposlen. Patriotični slepec tudi pridno kupuje vojne bonde ter je daroval Rdečemu križu že šest pintov svoje krvi.

nas, ker bo zabava večja. Ko sem služil pri vojaki, nas je bila včasih zaprta polovica kompanije. In koliko nedolžnih ljudi je bilo obsojenih! A ne le pri vojaštvu, nego tudi na sodiščih. Spominjam se, da je bila neka ženska obsojena, da je zadavila svoja dvojčka. Čeprav je prisegala, da ni mogla zadaviti dvojčkov, ko je vendar rodila samo eno punčko, katero se ji je posrečilo zadaviti čisto brez bolečin, je bila obsojena za dvojni umor. Ali tisti nedolžni cigani v Zabjehlicah, ki je na sveti večer ponoči udril v lopo neke branjevke. Prisegel je, da se je šel samo gret, a nič mu ni pomagalo. Kadarkoli sodišče kaj vzame v roko, je že slaba. Ali to mora biti tako. Čeprav vsi ljudje niso take barabe, za kakršne se jih lahko smatra, ali kako naj danes razločiš poštenjaka od lumpa? Zato mora biti groza, da bi bila žalost več vredna."

"Jaz sem nedolžen, jaz sem nedolžen!" je javkal naježeni možakar.

"Kristus je bil tudi nedolžen," je rekel švejk, "in so ga vendarle križali. Nikjer nikoli ni bilo še nikomur žal za nedolžnega človeka. Maul halten und weiter dienen! — kakor so nam

rekli pri vojaštvu. To je res najbolje in najlepše." Švejk je degel na kavalet in mirno zaspal.

Medtem so prignali dva nova. Eden je bil Bosanec. Hodil je po celi, in škripal z zobmi. Skrbelo ga je, da se mu na policijskem ravateljstvu izgubili njegov košek.

Drugi gost je bil krčmar Palivec. Ko je spoznal švejka, ga je zbudil in z glasom, polnim tragike, vzkliknil: "Sem že tudi tukaj!"

Švejk mu je prisrčno potresel roko in dejal: "To me resnično veseli. Saj sem vedel, da bo tisti gospod mož-beseda, ko je rekel, da pride po vas. Taka točnost je dobra reč."

Gospod Palivec pa je dejal, da je taka točnost drek vredna, in tiho je vprašal švejka, niso li ti ostali zaprti gospodje tatovi, kar bi mu lahko kot obrtniku škodilo.

Švejk mu je pojasnil, da spadajo vsi v njuno družbo zavoljo nadvojvode, izvemši enega, ki je tu zaradi roparskega umora, poizkušane na očetu. Gospod Palivec je bil užaljen in je rekel, da ni tukaj zavoljo kakega neumnega nadvojvode, nego zavoljo cesarja. In ker je to začelo ostale zanimati, jim

je pravil, kako so mu muhe onesnažile cesarja...

Švejk je šel zopet spat, a ni spal dolgo, kajti prišli so ponj, da ga odvedejo na zaslišanje.

In tako je, gredeč po stopnišču k III. oddelku na zaslišanje, nesel švejk svoj križ na Golgotu, ne da bi sam sploh opazil, da je mučenik. Zareč od naivnosti, je stopil v pisarno z besedami: "Dober večer želim, gospodje, vsem skupaj."

Namesto odgovora ga je sunil nekdo pod rebra in ga postavil pred mizo, za katero je sedel gospod mrzlo uradnega obličja s potezami zverske okrutnosti, kakor bi bil pravkar ušel iz Lombrosove knjige "O zločinskih tipih."

(Dalje prihodnjtje)

SAVE AMERICA IN U.S. CITIZENS SERVICE CORPS

ASK YOUR LOCAL DEFENSE COUNCIL

NEW! "BACTERIOSTATIC" FEMININE HYGIENE

Gaining Great Favor With Women!

Many doctors urge the regular use of douches for women who want to be refreshingly clean — for women troubled by offending odor, itching or discharge.

Some products may be harmful germicides which burn, harden and damage sensitive tissues. But NOT Lydia E. Pinkham's Sanative Wash! Instead—Pinkham's Sanative Wash is an effective "bacteriostatic" (the modern trend).

It not only discourages bacterial growth and infection but cleanses, deodorizes, relieves minor irritations and discharge. Has beneficial effect on delicate membranes. Inexpensive!

OGLAŠAJTE V "ENAKOPRAVNOSTI"

Mali oglasi

IŠČE SE DELAVCE

v važni industriji Maintenance Mechanics

Težake

Plača na uro.

Tovarniški pomočniki, od 16. do 55. leta.

Dobra plača na uro, zvišanje plače v 30 do 60 dni.

DEKLETA ali ŽENE

16. do 50. leta starosti, za zavijanje sladoleda, masla, in prodajanje v jedilnici majhne tovarne. Dobra plača na uro, prostje ob nedeljah.

Izkaz državljanstva se ne zahteva.

Zglasite se pri

The Telling-Belle Vernon Co.

3740 Carnegie Ave.

POINT SAVING SPRAY RECIPES 27c 75c

WARTIME THRIFT TIP LUX 11c 25c

BEAUTY SPECIAL

LUX TOILET SOAP 2-15c RINSO 11c 25c LIFEBOUY 2-15c SWAN 7c 2-23c

Tom Davidson

5829 Superior Ave. Henderson 5255

Zavarovalnino

proti ognju, tatvini, avtomobilskim nesrečam itd. JANKO N. ROGELJ 6208 SHADE AVE. POKLICITE: ENdicott 0718

Proves Wonderful For Itching Skin

To soothe itching, burning skin, apply medicated liquid ZEMO—a Doctor's formula backed by 30 years continuous success! For ringworm symptoms, eczema, athlete's foot or blisters due to external cause, apply ZEMO freely. Soon the discomfort should disappear. Over 25,000,000 packages sold. One trial convinces. Only 35¢. Also 60¢ and \$1.00.

Don't Gamble Guard Against Trouble from Minor Injuries—Cuts, Scratches, Burns

Beware! Guard against infections which may "lay you up." Cleanse wounds instantly. Then apply effective, inhibitory antiseptic OIL-O-SOL. Used for over 40 years in thousands of factories, garages, industrial first aid stations, fire departments and homes. Pleasant to use. Combats infection; quickly helps relieve pain. Only 35¢ at your druggist's. Must satisfy you or your money back. Get Mosso's OIL-O-SOL today.

"It Takes Both"

It takes both... two fingers to give the Victory sign. It takes both... War Bonds and Taxes to make that Victory come true. Continue at your purchase of War Bonds, at least ten percent of your income. Pay your Victory Tax and your income tax cheerfully and gladly. Both are lie in of an Occupation Tax to Hitler. U. S. Treasury Department

Advertisement for SPRY, LUX, and SWAN products. Includes text: 'Come in for AUNT JENNY'S POINT-SAVING RATION RECIPES', 'BEAUTY SPECIAL LUX TOILET SOAP', 'WARTIME THRIFT TIP LUX', 'SWAN FLOATING SOAP', 'LIFEBOUY 15c RINSO', 'FRANK STUMP', '1199 Addison Rd. ENdicott 8782'.